

ВСТУП ДО РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

(Вступ до мовознавства. Історія німецької мови)

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В 11 Філологія (за спеціалізаціями)
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
Статус дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс (весняний семестр)
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин (60 аудиторних годин — 32 години лекцій; 28 годин практичних занять, 60 годин СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, реферат, МКР
Розклад занять	http://roz.kpi.ua
Мова викладання	німецька / українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	д.філол.н., проф., професор кафедри ТППАМ Воробйова Ольга Петрівна д.філол.н., проф. кафедри ТППНМ Іваненко Світлана Мар'янівна
Розміщення курсу	Матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному кампусі та у Google Classroom Вступ до мовознавства Історія німецької мови https://classroom.google.com/c/NzM1ODU3Njg3MDA4?cjc=6ktngfd

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Вступ до романо-германського мовознавства» є обов'язковою

дисципліною циклу загальної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська, Германські мови та література (переклад включно), перша – німецька, Романські мови та література (переклад включно), перша – французька. Навчальна дисципліна складається з двох модулів – Вступ до мовознавства та Історія мови, що вивчається. Перший модуль, Вступ до мовознавства, є спільним для всіх трьох ОП, другий модуль стосується історії відповідної мови – англійської, німецької чи французької – згідно з конкретною ОП.

Метою дисципліни є формування у студентів загальних та фахових *компетентностей*:

- **ЗК 02.** здатності зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- **ЗК 03.** здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- **ЗК 10.** здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- **ФК 01.** усвідомлювати структуру філологічної науки та її теоретичних основ;
- **ФК 03.** здатності використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови;
- **ФК 04.** здатності аналізувати діалектні та соціальні різновиди англійської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Предмет освітнього компонента полягає у систематизації основних понять та термінів мовознавчої науки, розгляді сучасних теорій мови у контексті різних наукових парадигм, її сутності як явища людської культури, зокрема писемної, зв'язку мовознавства з іншими науками, кореляції мовних явищ з мисленням і роботою мозку; розкритті концепцій стосовно структури й системи мови, її семіотичної природи, функцій, засад класифікації мов, місця у суспільстві; вивченні історичного розвитку англійської / німецької / французької мови, її фонетичних, морфологічних, синтаксичних та словотвірних особливостей.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Вступ до романо-германського мовознавства» студенти зможуть:

- **ПРН 02.** Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- **ПРН 04.** Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- **ПРН 07.** Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- **ПРН 08.** Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур) що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- **ПРН 09.** Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.
- **ПРН 12.** Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- **ПРН 16.** Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції мовознавства як обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна належить до циклу загальної підготовки. Обов'язковими передумовами для вивчення дисципліни є володіння англійською мовою на рівні B1, вільне володіння українською мовою. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця освітній компонент «Вступ до романо-германського мовознавства» є пререквізитом для подальшого опанування студентами такої навчальної дисципліни як «Порівняльна типологія».

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу за видами занять			Контрольні заходи		
	кредитів	годин	лекційні	практичні	СРС	МКР	Реферат	Семестрова атестація
Денна	4	120	32	28	60	1		Залік
Модуль «Вступ до мовознавства»								
Денна	2	60	16	14	30	1		
Модуль «Історія німецької мови»								
Денна	2	60	16	14	30			

Тематичний план освітнього компонента

Модуль «Вступ до мовознавства»

Розділ 1. Загальні питання мовознавства

Тема 1.1 Мовознавство як наука про мову. Предмет, завдання, місце й значення науки про мову у сучасному світі. Галузі мовознавства (фонетика і фонологія; лексикологія, фразеологія і лексикографія; граматика – морфологія і синтаксис). Система мовознавчих дисциплін. Зв'язок мовознавства з іншими науками. Методи та прийоми дослідження мови в різних наукових парадигмах (порівняльно-історична парадигма, структуралізм, функціоналізм).

Тема 1.2 Сутність мови, її організація і функціонування. Мова, її природа й функції (основні та похідні). Структура мови. Системний характер будови мови. Мова і мислення. Мова і мозок. Походження мови: гіпотези.

Розділ 2. Мова як знакова система. Мова як система і структура. Лінгвістичні антиномії.

Тема 2.1 Мовознавство і семіотика. Знак, визначення знака, типологія знаків. Природні і штучні знакові системи. Комунікація тварин. Невербальна комунікація. Лінгвосеміотика. Специфіка знакової системи природної мови. Властивості та типологія мовних знаків.

Тема 2.2 Мова як система і структура. Ієрархічна будова мови, рівні мови (основні та проміжні) і їхні емічні одиниці. Системні та асистемні явища в мові. Поняття мовної норми. Типологія норм. Парадигматика і синтагматика. Поняття лінгвістичної антиномії. Основні лінгвістичні антиномії. Синхронія і діяхронія.

Тема 2.3 Мова і мовлення. Види мовлення (зовнішнє, внутрішнє). Поняття комунікативного бар'єру. Вербальна і невербальна комунікація. Паралінгвальні засоби комунікації, кінесика, проксемика.

Розділ 3. Мова і мозок. Мова і мислення.

Тема 3.1 Мова і мозок / мислення: спектр сучасних лінгвістичних дисциплін із зазначеної проблематики. Типи мислення. Вербальне і невербальне мислення.

Тема 3.2 Мова і мислення: психолінгвістика. Дитяче мовлення. Мова і мислення: когнітивна лінгвістика. Концептуальна і мовна картини світу. Гіпотеза Сепіра-Ворфа.

Тема 3.3 Мова і мозок: нейролінгвістика. Мовні центри та мовні розлади.

Розділ 4. Мова й письмо. Зародження, генеза і розвиток письма.

Тема 4.1 Писемність: загальне поняття, етапи зародження, типи письма.

Тема 4.2 Алфавіт і його походження. Графіка та орфографія. Принципи орфографії.

Розділ 5. Класифікації мов світу.

Тема 5.1 Порівняльно-історичне мовознавство: генеалогічна класифікація мов. Ностратична

теорія.

Тема 5.2 Типологічне мовознавство: спектр теорій та принципи класифікації мов. Ареальна (географічна) й соціальна (функційна) класифікації мов. Лінгвістичні універсалиї.

Розділ 6 Мова і суспільство.

Тема 6.1 Соціальна функція мови. Мова та ідентичність. Види ідентичності.

Тема 6.2 Мовна ситуація і мовна політика.

Тема 6.3 Взаємодія мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали.

Модуль «Історія німецької мови»

Розділ 1. Завдання курсу, його цілі та основні положення.

Тема 1.1. Історія німецької мови

1.1.1. Історія німецької мови і її завдання

1.1.2. Загальні дані про германські мови

1.1.3. Індоевропейська мовна родина

1.1.4. Існуючі сьогодні германські мови, їх розповсюдження і класифікація

1.1.5. Давні германці за Цезарем і Тацитом. Союзи племен, побут давніх германців

1.1.6. Словниковий склад германської мови

1.1.7. Давньогерманський шрифт. Найдавніші пам'ятки германських мов.

Тема 1.2. Основні етапи історії німецької мови. Розвиток німецької мови

1.2.1. Періодизація німецької мови

1.2.2. Давньоверхньонімецький період

1.2.3. Середньоверхньонімецький період

1.2.4. Нововверхньонімецький період

1.2.5. Німці як народність в часи феодалізму. Суспільний та державний строй у 8. – 11. ст.

Розділ 2. Давньоверхньонімецький період.

Тема 2.1 Розвиток фонетичного складу

2.1.1. ДВН голосні

2.1.2. Довгі і короткі голосні

2.1.3. Діфтонги

2.1.4. Умлаут

2.1.5. Заломлення

2.1.6. Приголосні

2.1.7. Перший (германський) зсув звуків. Закон Вернера.

2.1.8. Другий (верхньонімецький) зсув звуків.

2.1.9. Ротацизм

2.1.10. Випадіння h на початку складу

2.1.11. Перехід від th в d

Тема 2.2. Морфологія та синтаксис ДВН

2.2.1. Іменник. Відмінювання іменників. Функції артикля у ДВН

2.2.2. Прикметник: слабке та сильне відмінювання прикметників

2.2.3. Дієслово: сильні і слабкі дієслова в ДВН. Часові форми ДВН.

2.2.4. Особливості порядку слів в ДВН

2.2.5. Подвійне заперечення

Тема 2.3 Розвиток словникового запасу в ДВН

2.3.1. Головні джерела збагачення ДВН словникового запасу: словотвір

2.3.2. Головні джерела збагачення ДВН словникового запасу: зміна значення слова

2.3.3. Головні джерела збагачення ДВН словникового запасу: запозичення словникового запасу

Розділ 3. Середньоверхньонімецький період.

Тема 3.1. Особливості фонетичного складу СВН

3.1.1. Поширення умлауту

3.1.2. Послаблення голосних в ненаголошених складах

3.1.3. Зміни в системі приголосних

Тема 3.2. Морфологія та синтаксис СВН

3.2.1. Іменник. Відмінювання іменників

3.2.2. Прикметник. Відмінювання прикметників

3.2.3. Прислівник

3.2.4. Прийменник і його функції

3.2.5. Дієслово. Слабкі і сильні дієслова. Часові форми дієслів.

Тема 3.3. Середньовірна німецька мова: словниковий запас. Основні джерела збагачення СВН словникового запасу

3.3.1. Словотвір

3.3.2. Зміна значення слова

3.3.3. Запозичення з інших мов

Розділ 4. Нововірна німецька мова.

Тема 4.1. Ранньовірна німецька мова

4.1.1. Історичні передумови

4.1.2. Селянська війна

4.1.3. Реформація церкви

Тема 4.2. Епоха реформації та утворення норми національної літературної мови.

4.2.1. Поява німецької національної мови і її подальший розвиток. Діяльність канцелярій

4.2.2. Поява німецької національної мови і її подальший розвиток. Друкарство

4.2.3. Поява німецької національної мови і її подальший розвиток. Значення Лютера для поширення і закріплення норми національної мови

Тема 4.3. Зміни у фонетиці, морфології та синтаксисі нової німецької мови. Словарний склад та шляхи його збагачення у нової німецькій мові.

4.3.1. Розвиток фонетичної системи. Найважливіші зміни в фонетичній системі НВН

4.3.2. Розвиток морфологічної системи. Найважливіші зміни в морфологічній системі НВН

4.3.3. Розвиток синтаксису. Найважливіші зміни в синтаксисі НВН

4.3.4. Розвиток словникового складу НВН

4. Навчальні матеріали та ресурси до двох модулів

Базова література:

1. Назаренко О. М. Вступ до мовознавства: навч. посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 190 с.
2. McGregor W. B. Linguistics: An Introduction. 3-d ed. London, etc. : Bloomsbury Academic, 2024. 544 p.
3. Історія німецької мови : навчально-методичний практикум. Видання друге, доповнене / І.Г. Кулина, О.С. Янер. – Одеса : Фенікс, 2023. – 120 с.
4. Peter von Polenz Geschichte der deutschen Sprache. De Gruyter, 2020. - 255S.

5. Допоміжна:

6. Булахівський К. А. Цікаве мовознавство. 2-ге вид., переробл. і розшир. Львів : Апріорі, 2019. 200 с.
7. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: підручник. 2-ге вид., стер. Київ : Вид. центр «Академія», 2009. 336 с.
8. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: підручник. 3-тє вид., стер. Київ : Академія, 2014. 304 с.
9. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. Видання друге, перероблене і доповнене. Київ : АТ «Око», 1996. 416 с.
10. Левицький В.О. Історія німецької мови. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2014. 216 с.
11. Bublyk W.N. Die Geschichte der deutschen Sprache. Kyjiw, 2002. 230 S.

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус дисципліни «Вступ до романо-германського мовознавства» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити навчальні завдання та види діяльності, необхідні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського і світового науково-освітнього простору фахівців ступеня бакалавра з філології. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого й антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми в межах модулів студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення навчальної діяльності.

Навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й здобувачів з метою ефективного засвоєння навчального матеріалу та формування відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються проблемно-пошуковий та інтерактивні методи навчання (дискусії, мозковий штурм, метод проектів).

Усі методи і форми навчання орієнтовані на стимулювання пізнавальної діяльності здобувачів, їхньої активності на заняттях, самостійної роботи та креативного мислення, що є визначальними чинниками мотивації здобувачів вищої освіти до вивчення дисципліни «Вступ до романо-германського мовознавства».

Модуль «Вступ до мовознавства»

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Аудиторні години	Рекомендований час СРС
1	Лекція 1. Розділ 1. Загальні питання мовознавства Тема 1.1 Мовознавство як наука про мову. Предмет, завдання, місце й значення науки про мову у сучасному світі. Галузі мовознавства (фонетика і фонологія; лексикологія, фразеологія і лексикографія; граматики — морфологія і синтаксис). Система мовознавчих дисциплін. Зв'язок мовознавства з іншими науками. Методи та прийоми дослідження мови в різних наукових парадигмах (порівняльно-історична парадигма, структуралізм, функціоналізм). Тема 1.2 Сутність мови, її організація і функціонування. Мова, її природа й функції (основні і похідні). Структура мови. Системний характер будови мови. Мова і мислення. Мова і мозок. Походження мови.	2	
2	Практичне заняття 1. Розділ 1. Загальні питання мовознавства Тема 1.1 Мовознавство як наука про мову. Предмет, завдання, місце й значення науки про мову у сучасному світі. Галузі мовознавства. Зв'язок мовознавства з іншими науками. Методи та прийоми дослідження мови в різних наукових парадигмах (порівняльно-історична парадигма, структуралізм, функціоналізм) Тема 1.2 Мова, її природа та функції (основні і похідні). Гіпотези стосовно походження мови.	2	2

	СРС: Підготовка за планом практичного заняття. Підготовка групових презентацій стосовно міждисциплінарних зв'язків мовознавства (групи дисциплін на вибір студентів). Літературознавство, історія, археологія, філософія, логіка, соціологія, психологія, етнологія, культурологія, інформаційні технології, математика, семіотика, фізіологія, медицина, фізика, географія тощо.		
3	Лекція 2 Розділ 2. Мова як знакова система. Тема 2.1 Мовознавство і семіотика. Знак, визначення знака, типологія знаків. Природні і штучні знакові системи. Комунікація тварин. Невербальна комунікація. Лінгвосеміотика. Специфіка знакової системи природної мови. Властивості та типологія мовних знаків. Тема 2.3 Мова і мовлення. Види мовлення (зовнішнє, внутрішнє). Поняття комунікативного бар'єру. Вербальна і невербальна комунікація. Паралінгвальні засоби комунікації, кінесика, проксемика. СРС: Підготовка долекційних питань з проблематики природних і штучних знакових систем, комунікації тварин та невербальної комунікації.	2	2
4	Практичне заняття 2. Розділ 2. Мова як знакова система. Тема 2.1 Мовознавство і семіотика. Лінгвосеміотика: природні і штучні знакові системи. Комунікація тварин. Специфіка знакової системи природної мови. Властивості та типологія мовних знаків. Тема 2.3 Мова і мовлення. Види мовлення (зовнішнє, внутрішнє). Поняття комунікативного бар'єру. Вербальна і невербальна комунікація. Паралінгвальні засоби комунікації, кінесика, проксемика. СРС: Підготовка за планом практичного заняття. Підготовка двох індивідуальних доповідей з проблематики фізіологічних механізмів мовлення, будови голосового апарату мовлення та його органів.	2	2
5	Лекція 3. Розділ 2. Мова як система і структура. Лінгвістичні антиномії. Тема 2.2 Мова як система і структура. Ієрархічна будова мови, рівні мови (основні та проміжні) і їхні емічні одиниці. Системні та асистемні явища в мові. Поняття мовної норми. Типологія норм. Парадигматика і синтагматика. Поняття лінгвістичної антиномії. Основні лінгвістичні антиномії. Синхронія і діахронія. СРС: Підготовка долекційних питань з проблематики мовної норми та типології мовних норм.	2	2
6	Практичне заняття 3. Розділ 2. Мова як система і структура. Лінгвістичні антиномії. Тема 2.2 Мова як система і структура. Ієрархічна будова мови, рівні мови (основні та проміжні) і їхні емічні одиниці. Системні та асистемні явища в мові. Парадигматика і синтагматика. Основні лінгвістичні антиномії. Синхронія і діахронія. СРС: Підготовка за планом практичного заняття.	2	2
7	Лекція 4. Розділ 3. Мова і мозок. Мова і мислення. Тема 3.1 Мова і мозок / мислення: спектр сучасних лінгвістичних дисциплін із зазначеної проблематики. Типи мислення. Вербальне і невербальне мислення. Тема 3.2 Мова і мислення: психолінгвістика. Дитяче мовлення. Мова і мислення: когнітивна лінгвістика. Концептуальна і мовна картини світу. Гіпотеза Сепіра-Ворфа.	2	2

	Тема 3.3 Мова і мозок: нейролінгвістика. Мовні центри та мовні розлади. СРС: Провести пошук інформації стосовно ключових персоналій в галузях психолінгвістики, когнітивної лінгвістики та нейролінгвістики.		
8	Практичне заняття 4. Розділ 3. Мова і мислення. Тема 3.2 Мова і мислення: психолінгвістика. Дитяче мовлення. Мова і мислення: когнітивна лінгвістика. Концептуальна і мовна картини світу. Гіпотеза Сепіра-Ворфа. СРС: Підготовка за планом практичного заняття.	2	2
9	Лекція 5. Розділ 4. Мова й письмо. Зародження, генеза і розвиток письма. Тема 4.1 Писемність: загальне поняття, етапи зародження, типи письма. Письмо й науки, що його вивчають. Історична зумовленість виникнення письма. Основні етапи розвитку та типи письма. Тема 4.2 Алфавіт і його походження. Графіка та орфографія. Співвіднесеність звуку й графеми. Принципи орфографії. Алфавітне письмо й графіка. СРС: Провести пошук інформації стосовно різних типів алфавіту.	2	2
10	Практичне заняття 5. Розділ 4. Мова й письмо. Зародження, генеза і розвиток письма. Тема 4.1 Писемність: загальне поняття, етапи зародження, типи письма. Письмо й науки, що його вивчають. Історична зумовленість виникнення письма. Основні етапи розвитку та типи письма. Тема 4.2 Алфавіт і його походження. Графіка та орфографія. Співвіднесеність звуку й графеми. Принципи орфографії. Алфавітне письмо й графіка. СРС: Підготовка за планом практичного заняття.	2	2
11	Лекція 6. Розділ 5. Класифікації мов світу. Тема 5.1 Порівняльно-історичне мовознавство: генеалогічна класифікація мов. Ностратична теорія. Тема 5.2 Типологічне мовознавство: спектр теорій та принципи класифікації мов. Ареальна (географічна) й соціальна (функційна) класифікації мов. Лінгвістичні універсалиї.	2	2
12	Практичне заняття 6. Розділ 5. Класифікації мов світу. Тема 5.1 Порівняльно-історичне мовознавство: генеалогічна класифікація мов. Ностратична теорія. Тема 5.2 Типологічне мовознавство: спектр теорій та принципи класифікації мов. Ареальна (географічна) й соціальна (функційна) класифікації мов. Лінгвістичні універсалиї. СРС: Підготовка за планом практичного заняття. Проблеми класифікації мов світу — генеалогічна та типологічна класифікація мов. Спектр і генеза теорій.	2	2
13	Лекція 7. Розділ 6 Мова і суспільство. Тема 6.1 Соціальна функція мови. Мова та ідентичність. Види ідентичності. Тема 6.2 Мовна ситуація і мовна політика. Тема 6.3 Взаємодія мови та культури: культурні концепти, мовні табу, мовні ритуали. СРС: Провести пошук інформації стосовно найбільш відомих європейських та азійських культурних концептів. Підготовка до написання МКР.	2	2
14	Лекція 8. Написання МКР.		

		2	6
15	Практичне заняття 7. Обговорення результатів МКР. Підсумки курсу.	2	
Всього:		30	30

Модуль «Історія німецької мови»

Тиждень	Зміст навчального матеріалу	Лекції	Практичні	СРС
1	Розділ 1. Завдання курсу, його цілі та основні положення. Тема 1.1. Історія німецької мови Лекція 1. Історія німецької мови і її завдання, загальні дані про германські мови, індоєвропейська мовна родина, існуючі сьогодні германські мови, їх розповсюдження і класифікація	2		
2	Практичне заняття 1. Давні германці за Цезарем і Тацитом. Союзи племен, побут давніх германців, словниковий склад германської мови, давньогерманський шрифт, найдавніші пам'ятки германських мов.		2	2
3	Тема 1.2. Основні етапи історії німецької мови. Розвиток німецької мови Лекція 2. Періодизація німецької мови, давньоверхньонімецький період, середньо верхньонімецький період, нововверхньонімецький період	2		2
4	Практичне заняття 2. Німці як народність в часи феодалізму. Суспільний та державний строй у 8. – 11. ст.		2	2
5	Розділ 2. Давньоверхньонімецький період. Тема 2.1 Розвиток фонетичного складу ДВН Лекція 3. ДВН голосні, довгі і короткі голосні, діфтонги, умлаут, заломлення.	2		2
6	Практичне заняття 3. ДВН приголосні, перший (германський) зсув звуків, закон Вернера, другий (верхньонімецький) зсув звуків, ротацізм, випадіння h на початку складу, перехід від th в d		2	2
7	Тема 2.2. Морфологія та синтаксис ДВН Лекція 4. Іменник. Відмінювання іменників, функції артикля у ДВН. Прикметник: слабке та сильне відмінювання прикметників. Дієслово: сильні і слабкі дієслова в ДВН.	2		2
8	Практичне заняття 4. Часові форми ДВН. Особливості порядку слів в ДВН. Подвійне заперечення.		2	1
9	Тема 2.3 Розвиток словникового запасу в ДВН Лекція 5. Головні джерела збагачення ДВН словникового запасу: словотвір та зміна значення слова	2		2
10	Практичне заняття 5. Головні джерела збагачення ДВН словникового запасу: запозичення словникового запасу		2	2

11	Розділ 3. Середньовісньонімецький період. Тема 3.1. Особливості фонетичного складу СВН Лекція 6. Поширення умлауту, послаблення голосних в ненаголошених складах Зміни в системі приголосних СВН Тема 3.2. Морфологія та синтаксис СВН Іменник. Відмінювання іменників. Прикметник. Відмінювання прикметників. Прислівник. Прийменник. Дієслово в СВН. Слабкі і сильні дієслова. Часові форми дієслів	2		2
12	Практичне заняття 6. Зміни в системі приголосних СВН. Середньовісньонімецький мова: словниковий запас. Основні джерела збагачення СВН словникового запасу.		2	1
13	Розділ 4. Нововісньонімецький період. Тема 4.1. Ранньонововісньонімецький період Лекція 8. Історичні передумови Селянська війна, реформація церкви, епоха реформації та утворення норми національної літературної мови. Діяльність канцелярій, друкарство, значення Лютера для поширення і закріплення норми національної мови	2		2
14	Практичне заняття 7. Зміни у фонетиці, морфології та синтаксисі ново вісньонімецької мови. Словарний склад та шляхи його збагачення у ново вісньонімецькій мові.		2	2
15	Підведення підсумків по курсу. Підсумкова контрольна робота. Оголошення рейтингу	2		
18	Залік			6
	Разом	16	14	30

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студентів передбачає підготовку до лекційних і практичних аудиторних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою, виконання домашніх навчальних завдань), написання МКР та підготовку до заліку. Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни

Відвідування лекцій, практичних занять, активна робота на них і написання реферату необхідні для розвитку практичних навичок і компетентностей здобувачів та досягнення ними програмних результатів навчання. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдіску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Viber або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю до модулю «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/32>. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему

оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм нараховують заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Використання інструментів штучного інтелекту. Університет підтримує раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, але за умови врахування важливих аспектів використання таких інструментів, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності. Під час використання інструментів ШІ слід керуватися Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедурі деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за РСО першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за експрес-опитування на лекціях, відповіді на практичних заняттях, написання МКР і написання та захист реферату. *Рейтинг* студентів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) експрес-опитування на 12 лекціях – 36 балів;
- 2) відповідь на 12 практичних заняттях – 36 балів;
- 3) написання МКР з тем, прописаних в п. 5 – 14 балів;

4) написання та захист реферату – 14 балів.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1	Експрес-опитування на лекціях	36%	3	12	36
2	Робота на практичних заняттях	36%	3	12	36
3	МКР	14%	14	1	14
4	Підсумкова контрольна робота	14%	14	1	14
	Всього				100

Максимальний ваговий бал за **експрес-опитування під час лекцій** – 3 бали.

«відмінно» = 2,6 - 3 бали;

«добре» = 2 - 2,5 бали;

«задовільно» = 1,4 - 1,9 бали;

«незадовільно» = 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді на експрес-опитуванні під час лекцій:

«відмінно» = 2,6 - 3 бали (вірна відповідь на усі питання);

«добре» = 2 - 2,5 бали (достатньо повні відповіді або повні відповіді з незначними неточностями);

«задовільно» = 2,4 - 1,9 бали (неповна відповідь, не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання);

«незадовільно» = 0 балів (жодної вірної відповіді на питання).

Максимальний ваговий бал за **роботу на практичних заняттях** – 3 бали.

«відмінно» = 2,6 - 3 бали;

«добре» = 2 - 2,5 бали;

«задовільно» = 2,4 - 1,9 бали;

«незадовільно» = 0 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

«відмінно» = 2,6 - 3 бали (повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання, відповідність змісту, виконання всіх практичних завдань);

«добре» = 2 - 2,5 бали (достатньо повна відповідь або повна відповідь з незначними неточностями; виконані всі завдання, але з незначними зауваженнями);

«задовільно» = 2,4 - 1,9 бали (неповна відповідь, не зовсім правильна відповідь на теоретичне питання; практичні завдання виконані не всі або зі значними зауваженнями);

«незадовільно» = 0 балів (невисвітлене питання, незадовільна відповідь зі значними помилками або відсутність відповіді, завдання не виконані або виконані невірно).

Модульна контрольна робота з проблематики Вступу до мовознавства складається з трьох частин – тесту множинного вибору з теоретичних питань модуля (5 завдань), переліку правильних і хибних тверджень з теоретичних питань модуля (5 тверджень) та творчого завдання, а саме, коментування цитати одного з видатних мовознавців стосовно сутності, функцій тощо мови. Перші дві частини МКР оцінюються максимально по 5 балів кожна, третя частина – максимально 4 бали.

Максимальний ваговий бал за **написання МКР** – 14 балів.

«відмінно» = 12 – 14 балів;

«добре» = 9– 11 балів;

«задовільно» = 6 – 8 балів;

«незадовільно» = 0 балів.

Критерії оцінювання МКР:

Виконання *тестових завдань* оцінюється за такою шкалою:

- «відмінно» – безпомилкове виконання тестових завдань – 4,5-5 балів;
- «добре» – повне виконання тестових завдань з незначними помилками – 3,8-4,4 бали;
- «задовільно» – неповне виконання тестових завдань або їх виконання з декількома помилками – 3-3,7 бали;
- «незадовільно» – правильне виконання менше 60% тестових завдань – 0 балів.

Виконання другої групи завдань оцінюється за такою шкалою:

«відмінно» – безпомилкове визначення правильності / неправильності наведених тверджень – 4,5-5 бали;

«добре» – визначення правильності / неправильності наведених тверджень з незначними помилками – 3,8-4,4 бали;

«задовільно» – визначення правильності / неправильності наведених тверджень з декількома істотними помилками – 3-3,7 бали;

«незадовільно» – визначення правильності / неправильності менше 60% наведених тверджень – 0 балів.

Виконання *третього завдання* оцінюється за такою шкалою:

– «відмінно» – безпомилкове визначення правильності / неправильності наведених тверджень – 3,6-4 бали;

– «добре» – визначення правильності / неправильності наведених тверджень з незначними помилками – 3-3,5 балів;

– «задовільно» – визначення правильності / неправильності наведених тверджень з декількома істотними помилками – 2,4-2,9 балів;

– «незадовільно» – визначення правильності / неправильності менше 60% наведених тверджень – 0 балів.

–

Підсумкова контрольна робота

Підсумкова контрольна робота складається з 14 завдань кожне з яких оцінюється в 1 бал. Студент отримує відповідну кількість балів за виконану роботу за умови, якщо виконано мінімум 60% завдань. Тобто мінімальна кількість балів за підсумкову контрольну роботу становить 8 балів, максимальна – 14 балів (в залежності від набраних балів).

Якщо студент не подолав нижню межу позитивного оцінювання, тобто набрав 6 балів і менше, то така робота вважається не зарахованою і оцінюється в 0 балів.

З темами рефератів та з вимогами до їхньої структури й оформлення можна ознайомитися у Навчально-методичному комплексі дисципліни «Вступ до романо-германського мовознавства.

Історія англійської мови» за посиланням https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/36842/1/Vstup_do_movoznavstva.pdf.

Календарний контроль проводиться на 7-му та 13-му тижнях осіннього та весняного семестру як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу здобувачем вищої освіти. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю поточний рейтинг здобувача повинен становити не менше 50% від максимально можливого на час проведення цього контролю.

Критерій	I календарний контроль (весняний семестр)	II календарний контроль (весняний семестр)
----------	--	---

Термін календарного контролю		7-ий тиждень	13-ий тиждень
Умови и отримання	Поточний рейтинг	≥ 18 балів	≥ 36 балів

Семестровий контроль у формі заліку проводиться після завершення занять з освітнього компонента. Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи протягом семестру, якщо у підсумку він набрав не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умовою допуску до семестрового контролю є позитивна оцінка з МКР, роботи на практичних заняттях та виконання підсумкової контрольної роботи.

Студент виконує залікову контрольну роботу, якщо а) він виконав умови допуску до заліку, але його підсумковий рейтинг за семестр нижчий за 60 балів; б) він хоче підвищити поточну оцінку з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконує **залікову контрольну роботу**, його попередній рейтинг скасовується і він отримує остаточну оцінку за її результатами. Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів і містить завдання за темами освітнього компонента, прописаними у п. 5 цього силабусу.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі та складається з двох блоків, які відповідають змісту першого та другого модулів. Кожен з цих блоків оцінюється (50) п'ятдесятьма балами.

Загальні критерії оцінювання залікової контрольної роботи:

«відмінно» – коректне виконання всіх завдань, що демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й повну сформованість фахових компетентностей за відповідним освітнім компонентом (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – виконання всіх завдань з деякими помилками та/або неточностями, які свідчать про ґрунтовне розуміння теоретичних основ дисципліни й сформованість фахових компетентностей за цим освітнім компонентом на високому рівні (не менше 75% потрібної інформації);

«задовільно» – неповне виконання завдань з низкою помилок та/або неточностей, при якому студент демонструє фрагментарні знання з дисципліни (не менше 60% потрібної інформації);

«незадовільно» – незадовільне виконання завдань, що свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залікову контрольну роботу винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Уклали: д.філол.н., проф., професор кафедри ТППАМ Воробйова Ольга Петрівна

д.філол.н., проф. кафедри ТППНМ Колісник Марина Павлівна

Ухвалено: кафедра ТППАМ (протокол № 16 від 4 червня 2025 р.)

Погоджено: Методична комісія ФЛ (протокол №12 від 11 червня 2025 р.)